

Evira 5.5.2014

JÄLJITETTÄVYYS

Jussi Peusa, Tuoteturvallisuusyksikkö, Evira

”jäljitettävyys”

“kyky/mahdollisuus seurata raaka-aineen/elintarvikkeen liikkumista läpi määriteltyjen/eriteltyjen toimitus-/tuotanto-/prosessiketjun vaiheiden”

“Miksi” ja Asetus (EY) 178/2002 hypätään yli.

Jotta tarkoituksen voi toteuttaa systemaattisesti

”askel eteen – askel taakse”

tai

”sisäinen jäljitettävyys”

on toimijalla oltava ajan tasalla oleva, realistinen omavalvontasuunnitelma, jossa kuvattu

- toiminnot
- säilytettävät tiedot
- säilytystapa
- säilytyspaikka
- säilytysaika.

Tietojen säilytys (1)

- Omavalvonnan kirjanpitoa on säilytettävä elintarvikkeen käsittelystä tai siihen merkityn vähimmäissäilyvyysajan päättymisestä vähintään yksi vuosi.

MMM:n asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta 1367/2011

- Lähettävän ja vastaanottavan laitoksen on säilytettävä kopiot kaupallisista asiakirjoista vähintään yksi vuosi elintarvikkeen viimeisen käyttöpäivän tai parasta ennen -päivän jälkeen.

MMM:n asetus laitosten elintarvikehygieniasta 1369/2011

- Pakollisen naudanlihan merkintäjärjestelmän kuvaus on liitettävä omavalvontasuunnitelmaan.
 - kirjanpito on säilytettävä vähintään kaksi vuotta
 - vähittäismyymälöiden osalta vähintään yksi vuosi.

MMM:n asetus naudanlihan merkitsemisestä 434/2008

Tietojen säilytys (2)

- Kuusi (6) kuukautta valmistuksesta / tuotteiden toimittamisesta

- Tuotteet, joilla ei ole myyntiaikaa (hedelmät, kasvikset...)
- Helposti pilaantuvat
- Myyntiaika alle 3 kk

Yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, SOVELLUSOHJE

- Myyntiaika + 6 kk

- Muut tuotteet, joilla on parasta ennen -päiväys

Yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, SOVELLUSOHJE

- ”Kaupallisia asiakirjoja säilytetään 5 vuotta verovalvontaa varten – todennäköisesti täyttää 18 artiklan tavoitteen.”

Yleinen elintarvikeasetus (EY) 178/2002, GUIDANCE ON THE IMPLEMENTATION

Tietojen säilytys (3)

”Kaupalliset asiakirjat”

- Asiakirja on numeroitava tai muuten yksilöitävä riittävästi.
- Asiakirjan ja vastaavan elintarvikkeen yhdistäminen riittävän helposti.
- Voivat olla kokonaan tai osittain sähköisinä.
- Voivat olla muualla kuin kyseisessä toimipisteessä.
 - Kyettävä esittämään tarkastajalle kohtuullisessa ajassa.
 - Kriteerinä jäljitettävyystietojen saamisen kiireellisyys mahdollisen takaisinvetotilanteen kohdalla.
- Esim.
 - lähetyslistat
 - rahtikirjat
 - varastokirjanpito
 - saapuneet laskut
 - lähetetyt laskut

Eheyden/yhtenäisyyden/luotettavuuden merkitys



Prof. Chris Elliott
Queen's University, Belfast

John Spink
Michigan State University Food Fraud Initiative

- Hakusanalla: ASSET 2014
- [SelectScience Interviews](#)

Eheyden/yhtenäisyyden/luotettavuuden merkitys



Special Editorial Feature:
The role of science in
ensuring future food
integrity

April 22 - June 22 2014



Fish Speciation Analysis using
Time-of-Flight Mass Spectrometry



Meat Authentication: The
European Horsemeat Scandal



Detection of Game Meat
Adulteration in Sausages by Real-
Time PCR

<http://www.selectscience.net/>

Kalastustuotteita koskevien dioksiinisäännösten valvonta

”Dioksiinipoikkeus” (1)

Suomella ja Ruotsilla on pysyvä poikkeus sallia asetuksessa (EY) N:o 1881/2006 vahvistettuja enimmäismääriä suurempia dioksiinipitoisuuksia koskien Suomessa ja Ruotsissa markkinoille saatettuja Itämeren alueelta peräisin olevia kalastustuotteita.

- Poikkeus koskee myös sisävesikalaa.
- Lohen osalta poikkeus koskee myös Latviaa.

Poikkeus koskee:

- **luonnonvaraista lohta**
- **yli 17 cm:n kokoista tai kokoluokittelematonta silakkaa**
- **luonnonvaraista nieriää**
- **luonnonvaraista jokinahkiaista**
- **luonnonvaraista taimenta**

Poikkeus koskee tuoretta ja pakastettua kalaa sekä näistä valmistettuja kalastustuotteita.

Näitä kaloja tai niistä saatuja tuotteita ei saa toimittaa muihin jäsenvaltioihin kuin Suomeen ja Ruotsiin. Lohta tai siitä saatuja tuotteita saa toimittaa myös Latviaan.

Komission asetus (EY) N:o 1881/2006 tiettyjen elintarvikkeissa olevien vierasaineiden enimmäismäärien vahvistamisesta artikla 7 kohdat 4 ja 5

”Dioksiinipoikkeus” (2)

- Kyseiset kalastustuotteet on kalastustuotteita käsittelevissä laitoksissa merkittävä **tunnistusmerkin** ympärillä olevalla suorakaiteen muotoisella lisämerkinnällä.

MMM:n asetus (1369/2011) laitosten elintarvikehygieniasta liite 2, luku 10, kohta 3

- Toimitettaessa Suomen ja Ruotsin tai Suomen, Ruotsin ja Latvian (lohi) alueelle tarkoitettuja dioksiinipoikkeuksen alaisia kalastustuotteita alkutuotantopaikasta tai laitoksesta lähtevässä asiakirjassa tulee olla **merkintä toimittamisen rajoituksesta**.

MMM:n asetus (1368/2011) elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta, liite 2, luku 3, kohta 3 ja

MMM:n asetus (1369/2011) laitosten elintarvikehygieniasta, liite 1, luku 4

- Merkintä voi olla esimerkiksi kokoluokittelemattoman silakan osalta muodossa **”Ei saa toimittaa Ruotsia lukuun ottamatta muihin EU:n jäsenvaltioihin”**.
- Eräkohtainen jäljitettävyyksivaatimus **koskee koko ketjua** alkutuottajasta vähittäiskauppaan.

Kalastustuotteiden tunnistamismerkinnät ja kalastustuotteiden mukana
lähetettävät asiakirjat
Eviran ohje 16031/1

Märkningar för identifikation av fiskeriprodukter och handlingar som skall åtfölja
fiskeriprodukter
Eviras anvisning 16031/1/sv

Kalastustuotteiden valvonta
Eviran ohje 16023/3

Tillsynen över fiskeriprodukter
Eviras anvisning 16023/3/sv

Tulossa:
Kalastustuotteita koskevien dioksiinisäännösten valvonta -ohje

Vaatimukset eivät aina ole täyttyneet riittäväällä tavalla

Tarkennettavaa:

- omavalvontasuunnitelma
- että toimijat käyttävät dioksiinierikoismerkintää
- että dioksiinipoikkeuksen alainen silakka on toimijan kirjanpidon perusteella toimitettu vain Suomen tai Ruotsin markkinoille
- että dioksiinipoikkeuksen alaista silakkaa ei ole asiakirjatarkastusten perusteella viety muihin jäsenvaltioihin tai kolmansiin maihin
- että silloin kun dioksiinipoikkeuksen alaista silakkaa on toimitettu Suomen tai Ruotsin alueelle, toimittamisen rajoituksesta on maininta kaupallisissa asiakirjoissa
- silloin kun silakkaa on toimitettu rehukäyttöön, vastaanottava laitos on sivutuoteasetuksen mukaan rekisteröity ja hyväksytty.

Työkaluja

- Valvontaohjeet
- Elintarvikevalvontaviranomaisille tarkoitettu kala-alan valvonnan koulutuspäivä 12.12.2013
- Kuntiin toteutettavissa vuosisuunnitelman mukaisissa AVI:n arviointi- ja ohjauksen käynnissä yhtenä v. 2014 painopistealueena dioksiinisäännösten valvonta
- Yhteistyön tiivistäminen, tiedonkulun parantaminen -> työtila Evira.nettiin (kunnat, AVIt, ELYt, Evira, MMM).
- v. 2015 osa koordinoitua valtakunnallista valvontaprojektia (?)

EU:n yhteinen kalastuspolitiikka

Kansallinen elintarvikelaki + YKP

- Elintarvikelain muutoksessa v. 2013 sisällytettiin elintarvikelakiin myös viittaus EU:n kalastuspolitiikkalainsäädäntöön.
- Yhteisen kalastuspolitiikan jäljitettävyyssäännöt ja kansallinen elintarvikelaki siis käytännössä täydentävät toisiaan merestä pyydettyjen ja merellä viljeltyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyksvaatimusten osalta.

365/2013 Laki elintarvikelain muuttamisesta 17 §

Elintarvikelaki 23/2006

Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, artikkelit 26-58

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 404/2011, artikkelit 66-68

YKP edellyttää

- kaikkien EU-maissa merestä pyydettyjen ja merellä viljeltyjen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden erien jäljitettävyyttä kaikissa niiden tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa; alkaen pyynnistä/keruusta ja päättyen vähittäismyyntiin
- ...jotta tiedetään mikä alus on kalastanut, missä on kalastettu ja milloin on kalastettu (pyyntipäivät tai tuotantopäivä).
- Järjestelmän perusta on ”erä”.
- Kaikissa vaiheissa kyseisten tuotteiden tulee olla jäljitettävissä alkuperäisiin eriin.

Eräkohtaisen tunnuksen liittäminen (1)

- 1.1.2015 alkaen jokaiseen mereltä pyydettyyn/meressä viljeltyyn kalaerään tulee viimeistään ensimmäyynnissä **kiinnittää (viiva)koodi**, elektroninen siru tai vastaava tai käyttää merkintäjärjestelmää
 - josta ilmenee erän tunnistenumero jne jne & kalaerän pyyntipäivä/nostopäivä jne jne.
 - Tulkinta: vaadittujen tietojen on oltava noudettavissa nimenomaan kaikista eristä suoraan eikä lisäksi erikseen esimerkiksi sähköisestä järjestelmästä taikka tietokonepohjaisesta rekisteristä.
- Näiden tietojen on seurattava erää koko myyntiketjussa loppukuluttajille asti.
- Jäljitettävyystietojen ei tarvitse olla kuluttajille luettavassa muodossa, riittää kun toimijalla on lukulaite tietojen seuraamista varten.

Eräkohtaisen tunnuksen liittäminen (2)

Tietojen on oltava saatavilla niin, että viranomainen voi tutustua niihin milloin tahansa.

Tämän vuoden loppuun asti tiedon esittämiseen riittää erän mukana seuraava kaupallinen asiakirja.

Neuvoston asetus (1224/2009) artikla 58
Komission täytäntöönpanoasetus (404/2011) artikla 67

Sianliha, lampaanlihan, vuohenlihan, siipikarjanlihan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittaminen

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1337/2013

(6) Tämä merkintäjärjestelmä **edellyttää jäljitettävyyssääntöjä kaikissa lihan tuotannon ja jakelun vaiheissa** aina teurastuksesta pakkaamiseen saakka, jotta voidaan varmistaa yhteys merkityn lihan ja sen eläimen tai eläinryhmän välillä, josta liha on saatu.

Sianliha, lampaanlihan, vuohenlihan, siipikarjanlihan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittaminen

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1337/2013

- Asetusta olisi alettava soveltaa 1.4.2015
- 1 artikla: tuore, jäähdytetty tai jäädytetty sianliha, lampaanliha, vuohenliha ja siipikarjan liha
- 3 artikla Jäljitettävyys:
- 1. Elintarvikealan toimijoilla on oltava tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmä, jota ne käyttävät 1 artiklassa tarkoitetun lihan jokaisessa tuotanto- ja jakeluvaiheessa.

Sianliha, lampaanlihan, vuohenlihan, siipikarjanlihan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittaminen

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1337/2013

- 3 artikla Jäljitettävyys:
 2. Järjestelmää on sovellettava siten, että varmistetaan
 - a) yhteys lihan ja sen eläimen tai eläinryhmän välillä, josta liha on saatu; teurastusvaiheessa tämä yhteys on teurastamon vastuulla;
ja
 - b) 5, 6 tai 7 artiklassa tarkoitettuihin merkintöihin liittyvien tietojen toimittaminen soveltuvin osin yhdessä lihan kanssa tuotannon ja jakelun seuraavien vaiheiden toimijoille.

Sianliha, lampaanlihan, vuohenlihan, siipikarjanlihan alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittaminen

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1337/2013

- 4 artikla Eläinryhmien määrittely
- 5 artikla Lihan merkinnän määrittely
 - Tiedot, jotka lopulliselle kuluttajalle tai suurtalouksille toimitettavaksi tarkoitettun lihan etiketin on sisällettävä.

Iltaluettavaa

Elliott Review into the Integrity and Assurance of
Food Supply Networks – interim report
December 2013

<https://www.gov.uk/government/publications/elliott-review-into-the-integrity-and-assurance-of-food-supply-networks-interim-report>